

Talentede Børn

Indledning

Radikal Ungdom ønsker et skolesystem, der støtter alle børn i at blive den bedst mulige version af dem selv. Nogle børn kan godt af den ene eller anden grund være sværere at ramme i skolesystemet. En af disse grupper er talenter, som ofte kan risikere at blive nedprioriteret i det danske skolesystem, fordi deres lærere bruger de begrænsede ressourcer på at hjælpe de elever, der har svært ved at følge med i undervisningen. Det er imidlertid rigtig vigtigt at skabe et system, hvor også talentfulde børn har mulighed for at blomstre – for deres egen skyld, fordi de kan være med til at løfte niveauet for deres kammerater, og fordi bare et enkelt talent kan være med til at gøre en enorm forskel i et samfund.

I dette program forsøger vi at give et bud på, hvordan man kan indrette det danske skolesystem på en måde, hvor talentfulde børn har den bedst mulige chance for at udvikle deres talent, samtidig med at de udvikler sig til hele mennesker, der kan tage del i og være med til at forbedre vores samfund. Vi har defineret talentet ud fra tre faser 1) Det medfødte (genetik) 2) Opdragelse (tidligt miljø) og 3) Evner tilegnet ved øvelse og flid (flid/øvelse). Det er vores overbevisning, at et barn som regel skal have ballast fra alle tre faser for i størst mulig grad at udvikle og udnytte deres talent. Dog er det tredje trin selvsagt det væsentligste for udviklingen. Med denne definition ønsker vi at ramme børn med mange forskellige slags talenter: Både dem der gør sig godt i skolen, dem der kommer i konflikt med skolen, og dem der er svære at opdage. På trods af forskelligheden er der dog en del problemstillinger, som går igen for mange talentfulde børn:

- ❓ Mangel på udfordring i skoletiden
- ❓ Sociale problemer
- ❓ Præstationspres
- ❓ Konflikt med skole og det sociale for ikke-boglige talenter
- ❓ Negativ påvirkning fra social arv

Mangel på udfordring i skoletiden

I dagens Danmark oplever mange talentfulde børn og unge, at de ikke bliver udfordret nok i skoletiden. Den manglende udfordring betyder i mange tilfælde, at eleverne keder sig og mister motivationen til skolearbejdet. På langt sigt fører dette til mistro og for nogle en reaktion imod skolen. Den klart mest almindelige årsag til, at eleverne ikke bliver udfordret i skoletiden, er mangel på ressourcer. Det kan både være i form af manglende tid og efteruddannelse hos læreren, men også noget så lavpraktisk som mangel på undervisningsmateriale, der passer til elevens niveau. Børn og unge med talenter indenfor skolens regi oplever ofte at blive nedprioriteret af læreren til fordel for de elever, der har problemer med at passe undervisningen – enten fordi de mangler koncentration eller fordi, de har svært ved at følge det faglige niveau. Derfor oplever mange talentfulde elever, at de sættes til at agere hjælpelærer i stedet for at få lov til at arbejde med nyt stof. Nogle talentfulde folkeskolelever kommer desuden senere i uddannelsessystemet til at opleve, at de mangler basale skolerelaterede færdigheder fx at kunne prioritere sin tid til at lave lektier, at kunne tage noter og at kunne fungere socialt i et gruppearbejde.

Vi har identificeret følgende problemer:

- ❓ Manglende udfordring fører til manglende motivation, hvilket fører til mistro

- ❓ Mangel på ressourcer – både lærerressourcer og undervisningsmaterialer
- ❓ Eleverne udsættes for en meget ensidig læringsstil grundet mangel på ressourcer
- ❓ Eleverne kommer til at mangle evner til at forvalte eget talent senere i uddannelsessystemet. Det kan bl.a. være evnen til at prioritere tid eller til at tage noter, som eleverne ikke har lært, fordi det faglige overskud tidligere gjorde det unødvendigt for dem.

I Radikal Ungdom mener vi, at man, i så høj grad som muligt, skal løse disse udfordringer gennem undervisningsdifferentiering frem for opdeling af elever. Vi mener nemlig, at det er vigtigt for både barnets personlige udvikling og for anvendelsen af deres talent senere i deres liv, at barnet lærer at indgå i mange forskellige sociale og faglige situationer. Vi mener desuden, at det er at fortrække at berige undervisningens pensum med perspektiver og i dybden, men at accelereret undervisning, hvor særligt talentfulde elever får mulighed for at prøve kræfter med undervisningen på et højere uddannelsesstrin, kan have visse fordele i et moderat omfang.

Derfor mener Radikal Ungdom, at

- ❓ Hver kommune skal oprette en handlingsplan for talentfulde børn, og hvordan man sikre dem en god skolegang,
- ❓ Der i højere grad skal være opdeling af elever i udskolingen i de enkelte fag på tværs af klasser, årgange eller endda skoler. Denne opdeling kan ske på baggrund af niveau eller på baggrund af læringsstil. Det skal være et bærende princip for disse opdelinger, at det ikke italesættes som et "godt" og et "dårligt" hold. Vi stoler på, at lærerne er i stand til at forvalte dette på den rette måde.
- ❓ Flere kommuner skal oprette "Masterclasses", hvor grundskoleelever på tværs af kommunen mødes for at blive undervist af lærere som underviser længere fremme i uddannelsessystemet. Dette skal både give eleverne rum til faglig udvikling, såvel som men også sikre et frirum, hvor elever med samme interesse og ambitioner kan mødes. Fokus på disse masterclasses skal ikke være at undervise eleverne i stof, som de alligevel kommer til at møde senere i uddannelsessystemet. I stedet skal fokus være på en bredere forståelse af det pensum eleverne allerede arbejder med, og på anderledes indlæring og formidling.
- ❓ Lærere skal have bedre mulighed for at uddanne sig til at kunne udfordre talentfulde børn såvel på seminariet som i form af efteruddannelse.
- ❓ Der skal være mere fokus på at skabe undervisningsmateriale rettet mod talentfulde børn inden for forskellige fag, og disse undervisningsmaterialer skal i højere grad deles mellem lærere og skoler.

Sociale problemer

En del talentfulde børn og unge har en "asynkron" udvikling, hvor deres fysiske eller kognitive udvikling er hurtigere end deres øvrige udvikling. Derfor oplever nogle børn, at deres talent udvikles rigtig hurtigt, mens andre færdigheder, fx inden for kommunikation med andre mennesker, udvikles en del langsommere. Denne skævhed i udviklingen, samtidig med følelsen af at være anderledes, får en del talentfulde børn og unge til at opleve ensomhed - især igennem teenageårene, hvor mange føler sig isoleret. Historisk set har en skolegård været synonym med et miljø, der ikke tåler forskellighed, og selvom der i en del år har været større fokus på antimobbe strategier, er en eller anden grad af sociale problemer noget, de fleste talentfulde børn har måtte forholde sig til i løbet af deres liv.

Vi har identificeret følgende problemer

- ? Nogle talentfulde børn oplever en asynkron udvikling som gør det svært for dem at passe ind
- ? Følelsen af at være anderledes kan for nogle virke isolerende og føre til ensomhed
- ? Ikke alle skoler er lige gearede til at håndtere forskellighed og derfor udsættes nogle talentfulde børn for mobning af forskellig grad

I Radikal Ungdom mener vi, at det er vigtigt, at vi ser talentfulde børn og unge som hele mennesker. De har således behov for stimulering af de ting de er særligt gode til – men også af dem de er knapt så gode til. Derfor er det vigtigt at eleven får rum til at møde faglige udfordringer og ligesindede, men at de også samtidig er en del af et almindeligt skoleforløb. Det almindelige skoleforløb sikrer, at eleverne møder jævnaldrende og folk, der ikke ligner dem selv. Dette er en vigtig del af at tillære sig sociale kompetencer i barndommen.

Derfor mener Radikal Ungdom, at

- ? Folkeskolen skal prioritere undervisningen i alment dannende færdigheder fx evnen til at fremlægge (formidling), det gode gruppearbejde (samarbejde) eller korrekt skriftlighed/mundtlighed. Eftersom lærerne i kraft af deres uddannelse allerede har modtaget teoretisk undervisning på disse områder, vil det være oplagt at opprioritere.
- ? Der i højere grad skal oprettes Masterclasses og laves forskellige inddelinger på tværs af årgange og skoler (se overstående afsnit). Dette vil ikke kun bidrage til en faglig udvikling, men også give talentfulde børn en større mulighed for at møde ligesindede.
- ? Hver grundskole skal formulere en mobbepolitik og er ansvarlig for dens håndhævelse.
- ? Der skal laves flere fagkonkurrencer, hvor elever har mulighed for at dygtiggøre sig og vise deres evner frem. Der er allerede stor succes med sådanne fagkonkurrencer inden for ungdomsuddannelserne, fx Georg Mohr eller DM i Skills.

Præstationspres

Det er muligt at være talentfuld inden for mange forskellige discipliner, hvilket medfører, at der inden for gruppen af talentfulde børn findes mange forskellige læringsstile. Dette fører igen til, at talentfulde børn håndterer ambition og præstationspres meget forskelligt. Én ting de fleste talenter har til fælles er dog, at de ikke får tilstrækkeligt meget ud af at benytte det samme evalueringssystem som alle andre, fordi de netop er særligt langt fremme på ét enkelt område. En del talentfulde børn har oplevelsen af, at det er et socialt tabu at brokke sig over at have fået en karakter, som ville være god for andre, men som ligger under personlig standart. Andre igen har problemer med karaktersystemet, fordi et 12-tal giver dem fornemmelsen af, at de har nået, hvad de skulle. Denne forståelse af at være bedst er med til at bremse deres udvikling.

Vi har identificeret følgende problemer

- ? Nogle talentfulde børn oplever et stort præstationspres – andre oplever stort set ingen udfordring
- ? Mange oplever, at det er et tabu at tale om sine præstationer
- ? Mange oplever, at karaktersystemet og andre evalueringssystemer bremser deres udvikling

I Radikal Ungdom mener vi, at det er vigtigt, at man tør stille høje krav til talentfulde børn og unge, således at de hele tiden har plads til at udvikle sig. Man skal dog have respekt for, at folk motiveres af meget forskellige ting, og at børn og unge skal have plads i deres liv til ikke kun at bruge tid på deres talent, men også at bruge tid på at lære de livslektioner, der passer med deres alder. Generelt skal der i grundskolerne skabes en kulturændring, der rykker fokus fra, hvem der er *bedst*, til hvem der er *gode*. Denne kulturændring kan dog ikke dikteres fra nationalt hold, men må i stedet komme nedefra.

Derfor mener Radikal Ungdom, at

- ❓ Der skal være en respekt i undervisningen for, at mennesker har forskellige indlæringsstile. Det er et tilbagevendende problem, at talentfulde børn undervises ud fra de samme metoder, fordi dette kræver færrest ressourcer for skole og lærer. Eksempler på disse metoder kunne være, at eleven får den fagbog, der passer til næste klassestrin, eller bliver sat til at være hjælpelærer. Løsningen på dette problem er at skabe en mere differentieret undervisning (se evt. afsnittet om mangler på udfordring i skoletiden)
- ❓ Der skal generelt ske i en kulturændring i, hvad vi anser for den gode evaluering. Denne kulturændring skal bl.a. omfatte tydeligere bedømmelseskriterier, adskillelse af øve- og prøverum, konkret evaluering i sammenhæng med karaktergivning, inddragelse af elever i processen, og at en enkelt evalueringsform aldrig må stå alene.¹ Dette er vores politik på hele uddannelsesområdet, men vi mener, at det er særligt relevant for talentfulde børn, der ofte bliver outliers indenfor det gængse karaktersystem.

Ikke-boglige talenter

Gruppen af unge med ikke-boglige talenter er meget bred: Der findes musisk-praktiske talenter, som har et korresponderende fag i folkeskolen, hvilket dog ofte mangler anerkendelse. Der findes sociale talenter, som hører til den gruppe, der sjældent anerkendes som et talent. Endelig findes der de talenter, som praktiseres helt udenfor skolen fx sport. Børn og unge med disse talenter oplever ofte, at deres talent kommer i konflikt med deres skolearbejde, hvilket fører til den problemstilling at de unge mangler tid til at deltage i sociale begivenheder. Ikke-boglige talenter har desuden til fælles, at de er sat mindre i system, og at det derfor bliver sværere at opdage talenterne, og at en del dropper at udleve deres talent når det kommer i konflikt med fx skole og socialt liv. Dette gælder bl.a. mange unge piger, som dropper deres sportsgrene og fritidsaktiviteter når de rammer puberteten.

Vi har identificeret følgende problemer

- ❓ Ikke-boglige talenter kan let komme i konflikt med skolearbejde.
- ❓ Ikke-boglige talenter kan desuden i sammenhæng med skolearbejdet efterlade meget lidt tid til at være social.
- ❓ Ikke-boglige talenter har ofte et mindre strømlinet forløb, og derfor ender flere med at droppe ud eller først sent opdage, at de er talentfulde.

Radikal Ungdom mener, at folkeskolen skal være en skole for hele folket, og at den skal kunne rumme og udfordre en bred vifte af forskellige talenter blandt eleverne. Dette princip er

¹ Se programmet "Evaluering, karakterer og præstationspres" for uddybning

vigtigt, ikke kun fordi, det gavner den enkelte elev med et anderledes talent, men også fordi at folkeskolens forskellighed er med til at åbne de andre elevers horisonter.

Derfor mener Radikal Ungdom, at

- ❓ Folkeskolens musiske og praktiske fag skal spille en større rolle i folkeskolen bl.a. ved at have undervisningstimer igennem hele folkeskolens forløb, og ved at de får en større plads i elevplaner, evaluering og skole-hjem-samtaler.
- ❓ Tværfaglighed skal spille en stor rolle i at lade eleverne prøve kræfter med mange forskellige fagligheder. Dette kunne fx være et projekt, hvor man inddrager både sløjd og matematik i et forløb. På denne måde har eleven en chance for at opdage andre læringsstile og evner.
- ❓ Skolerne skal i højere grad tage initiativ til at lave projekter, hvor talentfulde elever varetager forskellige roller på skolen, for på den måde at honorere eleverne for deres talent, og for at give dem en synlig rolle, hvor de kan præstere. Det kan fx være, at elever fungerer som skolens fotografer eller som IT-hjælp.

Negativ påvirkning fra social arv

Barnets tidlige miljø (angivet som fase 2 i indledningen) har en stor indflydelse på, hvor stort et talent det senere kan blive. Dette skaber en skævvridning, hvor børn i socialt belastede familier har sværere ved at bryde igennem med deres talent. For nogle af børnenes vedkommende betyder deres sociale baggrund, at de ikke opdager, at de har et særligt talent, eller at de ikke har tid og overskud til at gøre noget ved det. For andre betyder den manglende opbakning hjemmefra, at de ikke bliver tilstrækkeligt tilskyndet som børn til at øve sin færdighed. Nogle ønsker heller ikke selv at definere sig som et talent, fordi det er isolerende i forhold til deres sociale miljø. Endelig ses der en kønsmæssigskævvridning inden for visse talentgrupper, som fremmes af forældres fordomme og begrænsede horisont.

Vi har identificeret følgende problemer

- ❓ Manglende overskud og opbakning til at træne færdigheden hjemmefra.
- ❓ Nogle talenter bliver ikke opdaget, fordi børnene aldrig sættes i en situation, hvor de har muligheden for at bevise sig selv.
- ❓ Inden for nogle talentgrupper ses en stor forskel i repræsentation af kønnene.

Radikal Ungdom mener, at ethvert barn skal have lige muligheder for at blive den bedst mulige version af dem selv. Derfor er det en essentiel samfundsopgave at modvirke negative følger af sociale arv og sikre, at talentfulde børn fra ressourcetsvage familier også bliver anerkend, og får den støtte de skal bruge for at udvikle deres talent.

Derfor mener Radikal Ungdom, at

- ❓ "Åben skole"-princippet skal bruges til at hente input fra uden for skolens kompetenceområde til at inspirere eleverne.
- ❓ Der skal være fripladser til foreningslivet i alle kommuner, således at unge fra hele kommunen har en chance for at deltage.
- ❓ Der skal oprettes flere muligheder for lektiehjælp fra skolen eller kommunens side i de områder, hvor de kan være relevant.
- ❓ Forældre skal inviteres ind til at være en aktiv del af deres børn skolegang. Det kan bl.a. være ved at holde arrangementer, hvor forældrene har mulighed for at se, hvad deres børn arbejder med, så de i fremtiden har bedre mulighed for at støtte dem.

- ❓ Der fra kommunerne og skolernes side skal være fokus på den forskel rollemodeller og mentorordninger kan gøre. Dette kan både være elev-til-elev intern på skolen eller i kommunalt regi for ældre elever.